

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی و درمانی قزوین

مرکز آموزشی درمانی ۲۲ بهمن

عقب ماندگی ذهنی

۱۴۰۰

تحت نظارت واحد آموزش

قزوین، انتهای خیابان راه آهن، کوچه پاستور مرکز

آموزشی درمانی ۲۲ بهمن

تلفن: ۰۲۸-۳۳۵۵۵۹۷۸ و ۳۳۵۵۵۰۵۴

کد پستی: ۳۴۱۶۸۹۹۱۹۸

پورتال بیمارستان:

<http://hos22bahman.qums.ac.ir>

۲. مراقبت از کودک جهت پیشگیری از ورود کودک به تنهایی در کوچه و خیابان و فعالیت های خطرناک.
۳. فراهم نمودن امکانات اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و تربیتی و آموزش مناسب.
۴. رسیدگی عاطفی به کودک.
۵. کمک از متخصص و مربیان باکفایت جهت کار کردن با کودک عقب مانده.
۶. حمایت کردن از کودک عقب مانده در رعایت بهداشت شخصی مثل حمام کردن روزانه و کوتاه کردن ناخن و بهداشت موها و شستن دست ها و صورت.
۷. جهت بی اختیاری ادرار و مدفوع در فرد عقب مانده فواصل منظم به دستشویی فرستاده شود و تشویق گردد تا مثانه بیمار به نگهداری ادرار عادت نماید و یا قبل از خواب به دستشویی فرستاده شود تا در خودش ادرار نکنند.
۸. دادن مایعات کمتر قبل از خواب میزان شب ادراری را کاهش می دهد.
۹. از سرزنش کردن کودک یا فرد عقب مانده خودداری نمایید.
۱۰. افراد خانواده به صورت دوره ای از این افراد نگهداری کنند تا فشار کمتری روی شخص خاصی وارد شود

تعریف

عقب ماندگی ذهنی یک وضعیت و حالت خاص ذهنی است که در اثر شرایط مختلف قبل از تولد و یا پس از تولد کودک پدید می آید. عقب ماندگی به معنی محدودیت های اساسی در عملکرد هوشی و یا نقایصی در رفتار سازشی همراه بوده است.

در فرد عقب مانده ، عملکرد هوشی کمتر از حد متوسط می باشد و فرد دچار اختلال در مهارت های ارتباطی و مراقبت از خود ، زندگی در خانه ، مهارت های اجتماعی، بهداشتی، تحصیلات و استفاده از اوقات فراغت می باشد.

عقب ماندگی ذهنی بیماری نیست؛ بلکه نتیجه فرایندی بیمار گونه است که ویژگی آن ، محدودیت در کارکرد هوشی و انطباقی می باشد. عقب ماندگی ذهنی به صورت یک مشکل اساسی در یادگیری و انجام برخی مهارت های روزانه مشخص می شود .

علت :

علت عقب ماندگی ذهنی هنوز کاملاً مشخص نشده است؛ ولی عوامل زیر میتواند در ایجاد آن موثر باشد:

۱- علل مربوط به وراثت و اختلال ژنتیکی:

سندرم داون یا منگولیسم ، سندرم فریاد گربه ...

۲- علل مربوط به قبل از تولد (دوران بارداری):

مانند سرخجه و بیماری های عفونی که چنانچه با تب باشد

سبب نایبایی و ناشنوایی و غیره می شود و همچنین سفلیس ، تبخال ساده و ایدز، مسمومیت ها ، سوء تغذیه ، اختلالات غددی ، عوامل عاطفی، روانی، تشویش، اضطراب، هیجانان دائمی، ناراحتی خانوادگی، محیطی، بیماری های مادر، اختلالاتی که بر رشد طبیعی دستگاه عصبی مرکزی جنین تاثیر می گذارد، مثل دیابت کنترل نشده و کم خونی ، افزایش فشار خون، مصرف مواد مخدر و مصرف الکل.

۳-عوامل مربوط به هنگام تولد :

مانند زایمان طولانی، زایمان نامطلوب، خونریزی شدید داخلی، پیچیدگی ناف به دور گردن، دشواری استنشاق، خطا در استفاده از وسایل جراحی، تنفس در نوزاد، تولد زودرس و صدمه به مغز کودک در زمان تولد.

علل مربوط به بعد از تولد

مانند: مننژیت، مسمومیت، ضربه به سر، اختلالات غددی داخلی کودک، کمبود غذا و سوء تغذیه.

۵- علل مربوط به عوامل فضای فرهنگی- اجتماعی :

بر حسب تخریب هوشی، بیماران با عقب ماندگی ذهنی به چهار دسته تقسیم می شوند:

۱. عقب ماندگی خفیف با میزان بهره هوشی ۵۵-۵۰ تا حدود ۷۰
۲. عقب ماندگی متوسط با میزان بهره هوشی ۴۰-۳۵ تا ۵۵-۵۰
۳. عقب ماندگی شدید با بهره هوشی ۲۵-۲۰ تا ۳۵-۴۰

عقب ماندگی عمیق با بهره هوشی زیر ۲۵-۲۰

ویژگی فرد عقب مانده :

۱. محدودیت های سطح هوش.
۲. محدودیت مهارت تحصیلی و رفتاری.
۳. محدودیت یادگیری.
۴. محدودیت حافظه.
۵. محدودیت زبان و گفتار.
۶. مشخصات شخصیتی.
۷. محدودیت حرکتی.

در مورد کودکان عقب مانده چه کارهایی می توان انجام داد :

الف) پیشگیری :

۱. مشاوره ژنتیک قبل از ازدواج.
۲. والدین آگاهی از داروها و مواد مخدر و مواد مسموم کننده و میکروبی مختلف در محیط زیست داشته باشند.
۳. آشنایی والدین با اثرات منفی مواد رادیواکتیو و اشعه ایکس در رشد جنین.

ب) درمان و مراقبت ها :

۱. مراکز درمانی جهت تشخیص و پیگیری درمان. وسایل و تدابیر لازم را داشته باشند.